

آرشیو ملی ایران
(معاونت اسناد)

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سعدی

به روایت جمال زاده

دست نوشته های پدر داستان نویسی کوتاه ایران
درباره شیخ اجل

▲ عکس از نقاشی سعدی / منبع: آرشیو ملی ایران

«سعدی ما در اکناف جهان چنان شهرتی دارد که دیگر احتیاجی به معرفی او نداریم.» محمدعلی جمالزاده این را درباره شاعری نوشت که «نام واقعی و شخصی او که اکنون ما آن را «نام کوچک» می‌خوانیم از قرار معلوم مجهول مانده است. نام سعدی را به قول معروف مصلح‌الدین نوشته‌اند ولی بعضی از صاحبان تذکره مصلح‌الدین را لقب پدر او (عبدالله) دانسته‌اند و نام خودش را مشرف‌الدین دانسته‌اند و بهتر است همان مصلح‌الدین بدانیم و بخوانیم.»

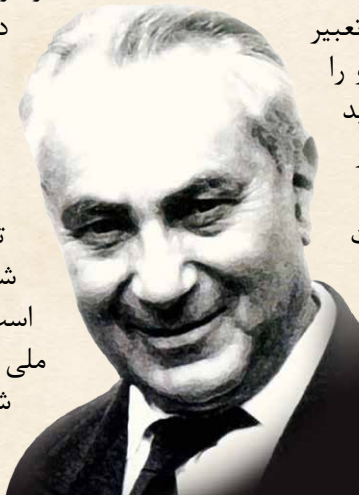
اما شیخ اجل سعدی همانست که به تعبیر پدر داستان‌نویسی کوتاه ایران «او را افصح‌المتکلمین دانسته‌اند و جای تردید نیست که به راستی از غایت اشتها مستغنی‌الوصف است.»

جمالزاده در سال ۱۳۱۷ به مناسبت جشن هفتصد سالگی تألیف «گلستان» در کتاب «گلستان نیکبختی» یا «پندنامه سعدی» قسمتی از «پندها و نصایح منشور آن کتاب مستطاب را که یکتا شاهکار نثر فارسی و سرتاپا مشحون است به در معانی و

گوهرهای گرانبهای حکمت و معرفت» گلچین کرده و در دفتری گرد آورد و بر طبق اخلاص نهاده به فرزندان عزیز این آب و خاک نثار کرد که «با همه فتوحات بزرگ و جهانگیری‌ها که زینت صفحات تاریخ دو، سه هزار ساله اوست باز افتخار حقیقتش به وجود امثال مؤلف بزرگوار گلستان است که باد خزان را بر ورق نام جاویدان آن‌ها دست تطاول نباشد و گردن زمان هیچ‌گاه از فروغ شهرت و عظمت آن‌ها نکاهد.»

دست‌نوشته‌هایی از جمالزاده در آرشیو ملی ایران موجود است که او اشعار سعدی را در ورق‌هایی نوشته و موضوع‌بندی کرده است. چند یادداشت نیز

در میان این دست‌نوشته‌ها موجود است که یکی گفتاری است به مناسبت هشتصدمین سال تولد شیخ سعدی شیرازی و دیگری نوشته‌ای که به گذشت ۷۲۷ سال قمری از تألیف گلستان اشاره دارد که «هنوز نه تنها از طراوت و شکوه آن ذره‌ای نکاسته بلکه شاخسار و گلین آن بر جهان سایه افکنده است.» آرشیو ملی (معاونت اسناد کتابخانه ملی ایران) همزمان با اول اردیبهشت، روز سعدی شیرازی دست‌نوشته‌هایی از جمالزاده درباره این شاعر بزرگ ایران را برای اولین بار منتشر می‌کند.

گفتاری بمناسبت هشتصد سال تولد شیخ سعدی شیرازی (۱)

سعدی ما را کفاف جهان چنان سهره دارد که دیگر چنانچه بی معرفتی او ندانیم. اما
واقعاً هشتصد سال پیش از این دنیا آمده بود و است یا صد سال پیش از آن و بعد از آن

مسئله است که گمان نمی رود هرگز بطور قطع روشن گردد و خاسته اهتر هم نیست و خوب
می دانیم که یک روز روزی پیش و در آن روز که از جو رسیده که همه چیز و همه کس که از آن است و
سرها خوابانده است و در به چینه صبا می زود و در بار بار به اهتر دارد.
تاریخ و فائز را هم با خلاف ۶۹۰ یا ۶۹۱ یا ۶۹۲ هجری نوشته اند و در محقق است که
در یکی از این سئوالات و فائز است که از آن تاریخ و فائز را در جهت زیر دانسته است

دکتر آرنه بود و ماه شوال

تاریخ عربی ۹۰۰/۹۰۱ ضی الف سال

های روح پاک شیخ سعدی

بنف اندامی چیت پر و بال

و نه از گنجی که این هم فقط شعر نباشد.

در این صورت نیست که تولد او را در هشتصد سال پیش (یعنی سال ۵۵۴ هجری قمری) دانسته اند
سازمان بیدار معجزه مونسکو برای حیران گذشتن باین تولد بسیار ارجمند جشنی در این روز جشن
طرازی که صدر را انجام داد و در آن روزه است منعقد داشت که شرح آن تفصیل در نشریه
خودشان سازمان و سازمان است و دولت جمهوری اسلامی ایران آمده و منتشر گردیده است و

و ~~حقیقی~~ پیکر ارکان در اینجا گمان نمی رود ضرورت داشته باشد.

نام سعدی را بقول معروف مصلح الدین نوشته اند ولی بعضی از مصنفان دیگر که

مصلح الدین را لقب پیر او (عبدالله) دانسته اند نام خویش را مشرف الدین دانسته اند

و بهتر است همان مصلح الدین براسم و بجای ~~مصلح الدین~~ لقب و عنوان او ^{و کتبی او}

بنام واقعی که اکنون ما آنرا «نام کوچک» می خوانیم از قوافل معلوم مجاهدان ~~ماده است~~

در همه موارد است او را افعی المتکلمین دانسته اند و جی تر از این نیست که ~~برای~~ از غایت ~~بسیار~~ استغنی

الوصف است و بقدر در وصف ~~مصلح الدین~~ نظم مداحی بجا و بجای آورده اند که

نقد آنها حق و قیاس خواهد شد. ^{سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران} در بای نامدار خورشیدان «کلیات» او را «اغویج ثلاث»

و «نمک آن خوان فصاحت» ~~صفتی~~ و «محر حلال» و «آب تر لال» و «نانج بالقم»

گفته اند و خود نیز ^{او را} «دیار بهر ملک خن» خوانده اند و در حقیقت سروده اند:

«کلامش چون کیب آسانی»

«بلاغت را ازو محکم بیانی»

و «بجز از او در کلام» و «بجز از او» و «فضل المصنف» توصیف آورده اند

گوته حکیم در هر بزرگ آهنی که حتی در باب اندیشه و ادب خوانده او را
«او بیعی نیست» (یعنی ساکن کوه خدایان و صفتی آنان دانسته و نوشته اند برای پیروی خوا

در) Olympien

(۷۲۷) (میتو)

[illegible]

من و بیستم که خیر در جهل ام و حق آنکه از سعدی سخن برام نماند و در کتاب آرام و آنکه از عمر ~~بنا~~ با
کتاب بیستم که از کتاب اولی و دومی بیستم و

۱۱ " پوریا با فاکریم با قدیست
نزدیش کارگاه عمر ۱۱"

و نه عزم که اسیر دلم در این گاه صحرایان و دشتستان مسدود است این یک سیف نخی خوب و دراز است
گفتم آنقدر هستم و به خیمه زخو کا می برداشتم و الا در تمام بزرگانی چون سعدی در این مدعیان در طلبش بخت کنند
و ما علم نیکه که در حق خود و مردم و زحمات خوانندگان را فراهم نمائیم از زور سستی و نور و برق بین کار پرانیم و دیده همان
به که در قصه و کتبی خوش عذر درگاه خدایان می فرارند و از خدائی که خلق انسان و عالمه البیان است
و او سوره نخی و نخی در آن است بهر درویش نامی که بخواهد در این فوضات غلبی و در جوارح اهرام سازد
تا آنکه از حلقه و لغزهای چشم سلطان مسجون در آمان بماند

نسخه کلام در خانه و کتابخانه و ...
...
فاصله

VY. 58
Manning 2020

992-89

var θ_{00}

11/06 995 " 1/2"

۹۵۵ ہجرت ۱۱۱۵ھ ۳۷ سال قمری وفاق

۹۵۶ ملک علی رانی ۳۷ سال قبل از ۱۳۰۵

اگر اوسا باشد فی لور ۹۵ ساله ایم

9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

پر ۱۹ و ۱۸

توبہ حلیہ باخوش ۱۹۳۶

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

عمر احمد کو خوش آمدید

جائزہ ۱۹۶

اعتراف و توبه

۱ ملک نوا

مکتبہ اسلامیہ

چهار در سفید در یک صفت در آن یک مکتوب در یک صفت

نہایت خوش و گلستان در حدود ۱۰۰ سالہ

۳۷ ربيع الاول

و در بعضی و بعضی از

9V

2

۱۹۶۶ م
بیکم لڑخدار و بیکم لڑاسیہ

پیر مسموم ۹۷ ۱۰۱ سہ ماہی وصال

و ۹۲ عددی = بر از عبدالعزیز بن محمد بن عبدالمطلب

گلستان فی آغاز زیاده

۶-۸ =	نیت خوار را بخود حل که طاعتی و عبادتی
۵-۸	قربت است به بی شک اندر کعبه و نعمت
۳-۹	هر نیت که فرمود در این حد است و چو
۳-۹	بر می آید در سوره و در هر نیتی
ک-۹	نعت بر کعبه و در هر نیتی
۳۴ + ۹۰	

رواق ۳۳ کله ۲

۴۳

۲۲ کله عربی

در است نصف کله (نهار یک) و بی
و در هر کله بیست کتبه این است عربی (آخر قرآن) (بیست کتبه)
کله ۹ - ۹۰ کله اول را در شکر و قلین عبد الله

رحم الله من وقع في شركه بستان المهرن عا ۳۰

ابا رستم و بستان و بستان و بستان

نمونه از ابا رستم

بکرم از ابا رستم

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

رأفت و بستان و بستان و بستان و بستان

و بستان و بستان و بستان و بستان

4/25

شعر و مال و ذروت

از سدر

گونه سدر ز به بطل مانده

نخ میوه که به لافد معنی آ

یک صبح اگر مدح کنی که مران کنی

صحت هر که مال ندارد آغوش است

هیست بهت نیست که هیست بهت

نار درین آفتاب روح است

منشک

صدیغ شایگان به روحی قدر
منت ترا که سیه در جگر افراخت

فنت

الح

مے ت و از هر دفعه یک مقدار از آن را و کافی است که بعد از آن
دکتر خود را در آن قرار دهد ؟

سید مرتضیٰ محمد
امید و شیرین

دراک (۵)

Гуф

۲۰۲
در دفعه بعد از این
کتابچه که در دست شماست
در دفعه بعد از این

گنجینه سحر از دستگار آردی
درم سنا بنام زور و سحر

سرور و سحر

هر که در خورشید نماند
در آرزای قلع و ازورق

بر هم عالم
هی تا در سحر
عشق آید
سحر و سحر
در سحر

جو بر آید که خواهر سحر
نزد حاکم سحر

سرور

سدره می کند سحر

و اعتماد بر سحر و سحر
در سحر نا ابراهیم که آید

ز سحر سحر و سحر و سحر
(سحر)

واقع گانه ص ۹۷

بخارسم آزاد را خدای
که از مرغ کدوبه دروید

ص ۹۷

جفا به سلطان را به سر بساد

سکه بستم پیش عدل است و دم

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

حکم قدر ص ۹۸

چند رکن بر سر دروازه ای به شیر ترتر بیزار حلقی

حکم قدر ص ۹۸
چرا که خفته اند در گداز
بگر و زدن بر کمر گداز

ص ۹۸

گداز ص ۱۱۴

سعدی
 حفظ به بعد خندان میبرد که لعل
 که لاله دایم آهانت
 گل در دست تو که صبر
 در ره که مرغی از اندیشه
 کز آرد اکنون که احسب بر ما
 این خوشتر از کمالی تر است
 یا تو سر مستی از این
 از این است و خوشتر از این
 جمهوری اسلامی ایران

سر
 گلشن در آن فتنه دشمنان
 و اسیر در لایم بحرین
 سر حلیات

اوس مرا فتح از اسیرا - racist

از زبان کهنه و گویا

خوبه گفت به کف درختی
خون گردن بگردانیدی

اگر پادشاهی بود در گهر

بیان کن که نیکی کند یا جور

سزادرگانی برادر است چهر

گویی نه گدنی و نه پست

هنر با نزار است و ناگوهر

اندرا

که هنر است و چه به بند اندر

هنر که بود تا نباشد گهر

نزاره کی دیده ای نه هنر ؟

بیاد

سدر در سقراط

بهره

فی ابر که به طبیعت هرگز راز را
با هر که در اوقتی خفته، هر که در

با (که خصوصیت نکات کار در)

دستی که اینند توان بر دیگر

در گسترده اندک
تو نیز بر این طغیان کنی

گلستان

فراشید صید برادر

در بستان

سپهر از برادر تو فراشید

هم گسترده ب طالع

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

ایرویه ...

در بستان

اگر نادر و قهرمان و دیران و شمع

و اگر عدو هم کان زند (برق شمع)

نهر کا در زمان و نه نبرد

که تخم تو در خاک می پرور

مکتب ن

پس از آنکه از ایران

در ایران و هر یک از شهرهای آن

اندر (در اندر)

خلاصه از این کتاب
در شهرهای ایران
از هر یک از شهرهای ایران
در هر یک از شهرهای ایران
در هر یک از شهرهای ایران

در هر یک از شهرهای ایران

در هر یک از شهرهای ایران

در هر یک از شهرهای ایران

در هر یک از شهرهای ایران

در هر یک از شهرهای ایران

در هر یک از شهرهای ایران

در هر یک از شهرهای ایران

سرمد
 ار اگر آرزو کنی که
 هم گزین من باشی و بهر بخوری

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

از تو بهر با من بخوری
 بهترین مددشاهی به چون کنی
 تا که تیر به توای حکم کن

نیکو
قصه‌های فارسی
۳۰۰

در این روز چو درختان بر تنای
نی طوطی در دایره خنجر آبی

سرو و سروش درخت پیری لام را
سرو و سروش درخت پیری لام را

در این روز چو درختان بر تنای

نخی در از یک سر سبز و کوهی

چو درختان بر تنای

سفرنامه

در وصف ابوسعید زکری

نزد سعد ابوسعید زکری که است در اسرار و راز
کز آن پیشین به همین به یک بهقی اهل هم به در و خوش و خوی

بارشده ال در وصف سعید زکری

سفرنامه ابوسعید زکری

خدا امان ز من و زمان مستطوف که هر چه با علی بن موالیدش

تویا تمام طای در وصف ابوسعید زکری

در سر نه ای که مالع یک شروع کنی

بافتان در دل کبریا به ط از خشت که در این نور آفتاب

هزار دانغ خشی استناده

که است جور زان رانع که گزینند

هان نصرت خدایه به نئی ابوسعید زکری که گزینند

دلی خراب کنی کی گنه اگر خیر که در این صورت خندان و ملک آباد

ص ۱۱
د ۱۱

طالع و کبریا به ط از خشت که در این نور آفتاب
نه هفت سده در نور کبریا به ط از خشت که در این نور آفتاب

وقت از سر آمدن روزگار

فکر تیراز و ریش منقرض

که در تیراز گشت که چون زینب

دیر از سر آمدن روزگار

و حجاب به نگار از جو آرایش

چون سنده ایام سعاد و عار

آنگاه ایوب در سرین زنگ

سیر از سر آمدن حبیب

غنی سیکر

۱۹۶

غنی ایام در کوچه حبیب

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

دل از تیراز نه سر از عذر خوی

سید فدا

روزگار منم هر چه بخواهد

مانده است در میان رها

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

فدایان

خطبۀ ارجمند

خاتم النبیین

خطبۀ اربعین

۱۱-۵۸-۷۵۸۵

۱۷۴

لوک ن

الای عربی و هور

اگر هور و ارا گور

کتابه آسان و آری

اگرید و آری

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

س/ وفوف (کواا)

~~س/ وفوف~~

نروبه رعد ستر نادره خلد سگ کاره ستر در بیک

نروبه رعد ستر نادره خلد سگ کاره ستر در بیک

راشکال سگم در همدرا حله رو ص ۹۴

نقل رعد ستر نادره خلد
و کواا ستر از وفوف لاف
وفوف نادره خلد

تعلیم در کربلا

از «ملک و عدل» (باب هفتم: در تأثیر آب) :
هیچ صفتی نگویند که در آهنی را که به آتش
سنگ در آید، هفتاد و نه روز، چون نیستی در کربلا

فهرست
بازگشت از کربلا

جمهوری اسلامی ایران

باب هفتم: در تأثیر آب : ۱۶۸

که در فرد شراب نکند
در بزرگ فلاح از و بخت
و به زرافه که خواهی و هیچ
نزد خلد و آب آلود

نعم در کتب:

ترتیب: ابراهیم جوهری، کتب

مکتب الکرامه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

کتابخانه ملی

تا که به ترتیب تواریخ حکم کرد

به گویا علم و فن آردش در این سر است

سید از سیرالطی و وفای
 حبیب رنجی سیرالطی
 سید از سیرالطی و وفای
 ماه از خجسته و جلاله و جلاله

ص ۵۲
 از روی سید سیرالطی و جلاله
 آینه سید سیرالطی و جلاله

و حکایت قلم و قلم را به سید سیرالطی و جلاله
 جمهوری اسلامی ایران
 ص ۵۳

هر آن که قلم را نوازند و قلم
 را در گنجینه سیرالطی و جلاله

ص ۵۴
 هر آن که قلم را نوازند و قلم
 را در گنجینه سیرالطی و جلاله

سدر الکندر
کوزلی :

سنگی الکندر کوزلی

چه رنگ انخوان در کوزه ۱۳۵۱

کسی که نامش در کوزه غمور شای معنی ما
جمهوری اسلامی ایران
مکر چه توان کنی به جا بهر و الکفار

گزاره به به حکم اسلام لی در باب

کوزلی

مرا غنچه سبزه اندام در
شمارا کنون میسر بزه تو

سید راوی

چهار صبا به گلین ورد

جمیدن در وقت جوان را سر

سید راوی

به جهان و آرامش
 جهان و آرامش
 عاشق رستم
 به جهان و آرامش
 به جهان و آرامش

(۱۱۴)
 ارد فرم جان دلم خوشی که
 به از این کبر سرش کند
 بنابر قنول
 به هر کسی که هدیه ای بدهد
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 شرط است یا کو افتد جمع باز
 شد

ص ۷۷
به چای آلوده کردن ده به از الف کعبه است

ص ۷۸
خنده که خیر بر آید ز دست
به از صمغ لادن است

ص ۸۱
خدا در علم است
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
کتابخانه قفسه دار
راحت گلدان

ص ۸۲
دیا = رطله ۳ ص

ص ۹۰
که خنده که خیر بر آید ز دست
راحت گلدان

از نوری

سر
لا ای که بر فکا گنبد به جان غریزان در یاد آور
که افکند سر (در افیم) که در انشاف کوشم
به پستان و افکار و اگر (عالم بر آید) چید
در بر زنده کف کج و در بار و مادرش به عالم بر
هر مگر تا مکن رفتی گشت ...
از هم به بدی حسی خوش گشت
خوش به بدی حسی به کبریا نیت زنده عالم

عمران سپر لا جو ریل

مکتب

لایزال در پیکان هر دو کوه و ملک زعم

معلم آینه و تصویر زن

و دست نازنی مشک زل

۷۲

«نقشه الملوک»

عزیز من شعر و ادب و تاریخ و جغرافیا و طب و فقه و...

شعر و ادب و تاریخ و جغرافیا و طب و فقه و...
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
در فهرست کتب کفیه

«هر وقتی راه بخواری که دل را سیه کند»

مگر رفیع ملامت و مهر و دوستی

سلام بر علم و آرا و نه و با نفهم و با آرا
 و با تجربه و با نفهم و با آرا
 و با آرا و با نفهم و با آرا
 و با آرا و با نفهم و با آرا
 و با آرا و با نفهم و با آرا
 و با آرا و با نفهم و با آرا
 و با آرا و با نفهم و با آرا
 و با آرا و با نفهم و با آرا

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

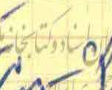

سعدی (معدی)

جهان گشتم و آنچه در سر بریدم بریدی که گر از زردی (نرم)

زمن میر که آخرت در (از حال) آینه درم انج که فخر درم

از صنف ملنا بخاشه نوشته که خن و سر بای (ازم) و

که ای دولت که از زده که میا غو که (ازم) درم که در (ازم)

که که باج زردی در صلیح بر نازم و را غن زردی

و از لایم گنم روای می

که زیت و خوش و در (ازم) که (ازم)

که (ازم)

سر (۱۳۱۱/۱۱۱۱) و نایب
مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲

باب ۱۱۳
مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

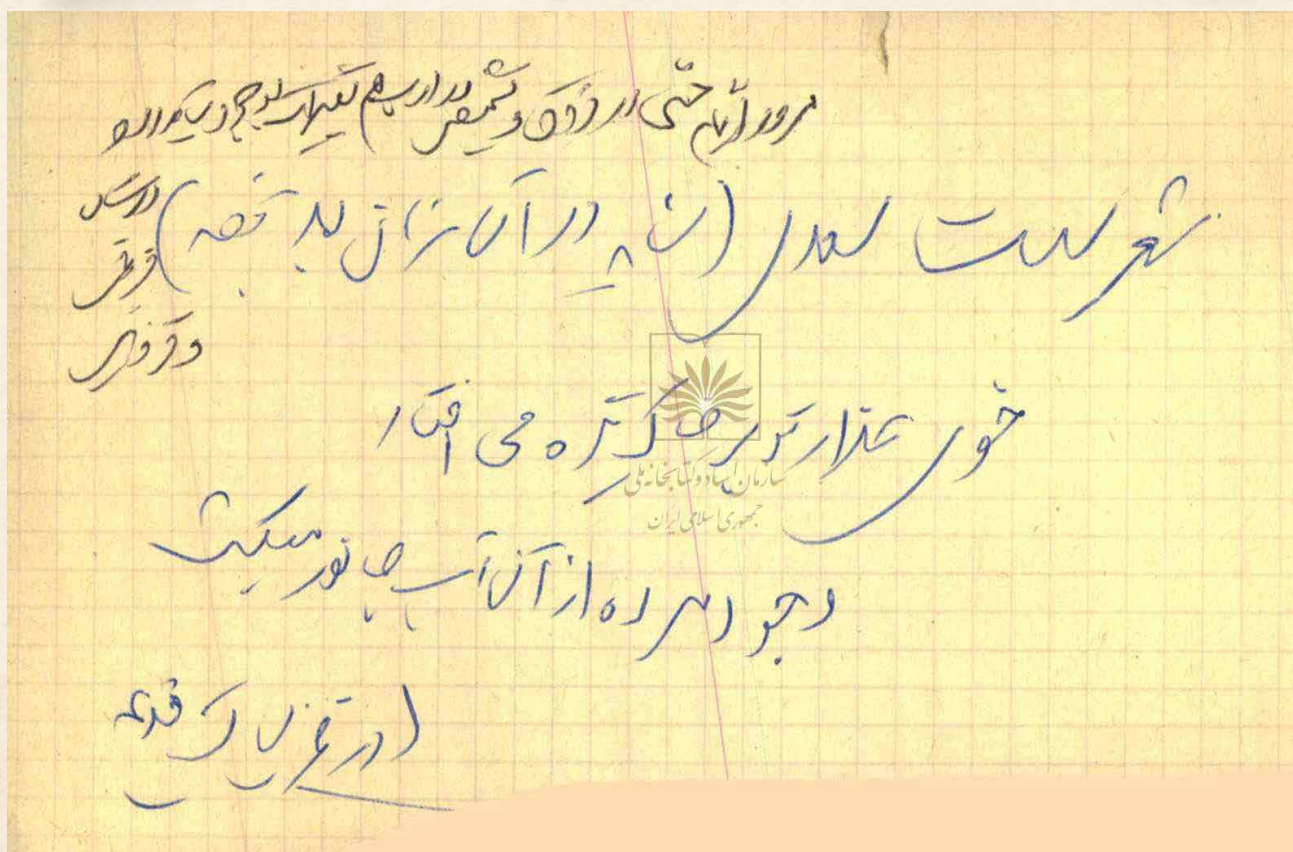
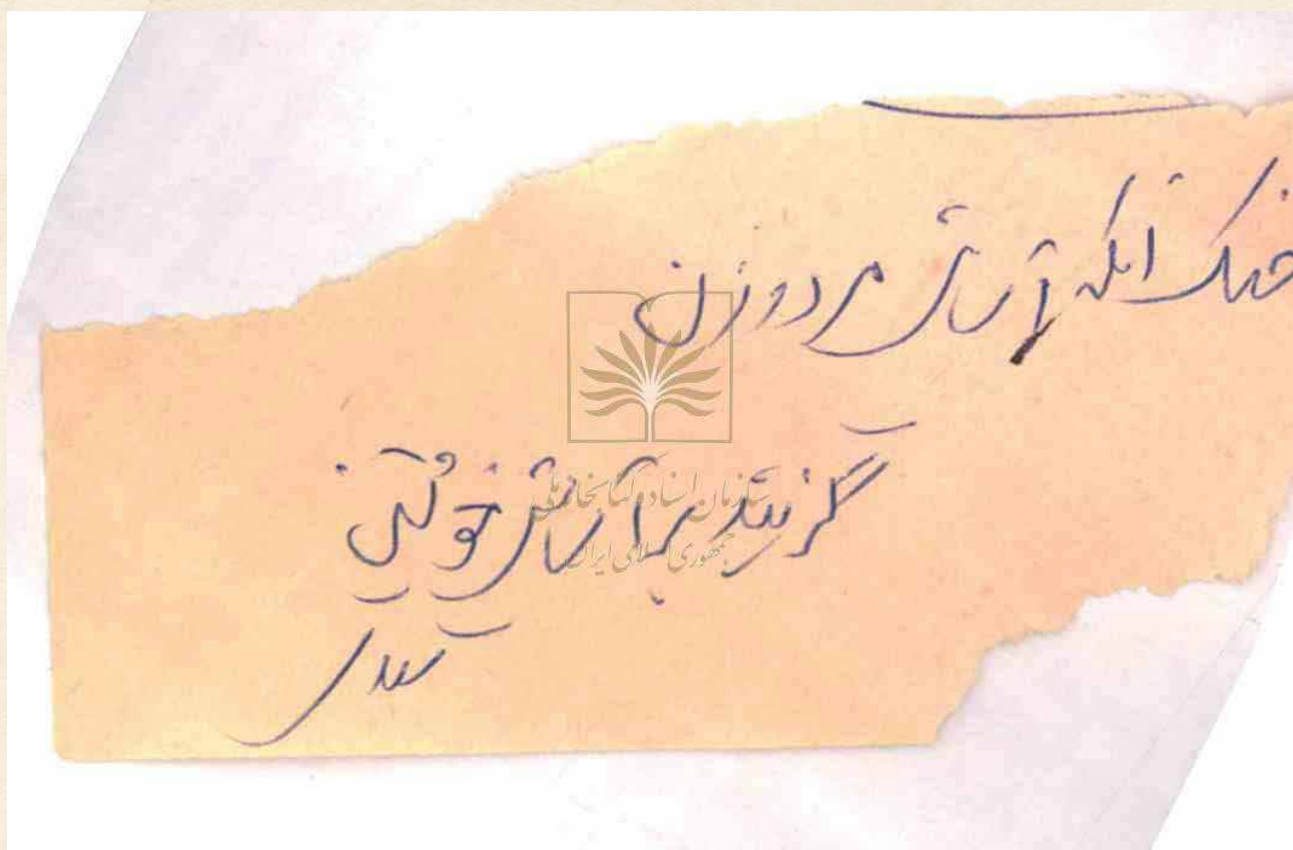
مهر ۱۱۳۲
مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲

مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲

مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲
مهر ۱۱۴۲

۲۳ شهریور
 سرافیل
 بیکان
 بیای که حرکت به فضا در رفت
 ۱۸۰
 خنده بود بر که برادر رفت
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 (رهبران جا)
 چوبی به رشت برون که زردگر
 غنیمت به بجز و زری که است

جواب بی آدم حضور یکدیگر
 همه فرزند آرمند لیر
 همه بعضی بخیر و بعضی شر (بالبعضی شر)
 این به مور از دستا زار
 دان آنگوگر او لیر و اراد
 (سیدی)

کتابخانه ملی و کتابخانه
 در کتابخانه ملی و کتابخانه
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 آرکائیو ملی و کتابخانه
 ملی و کتابخانه ملی

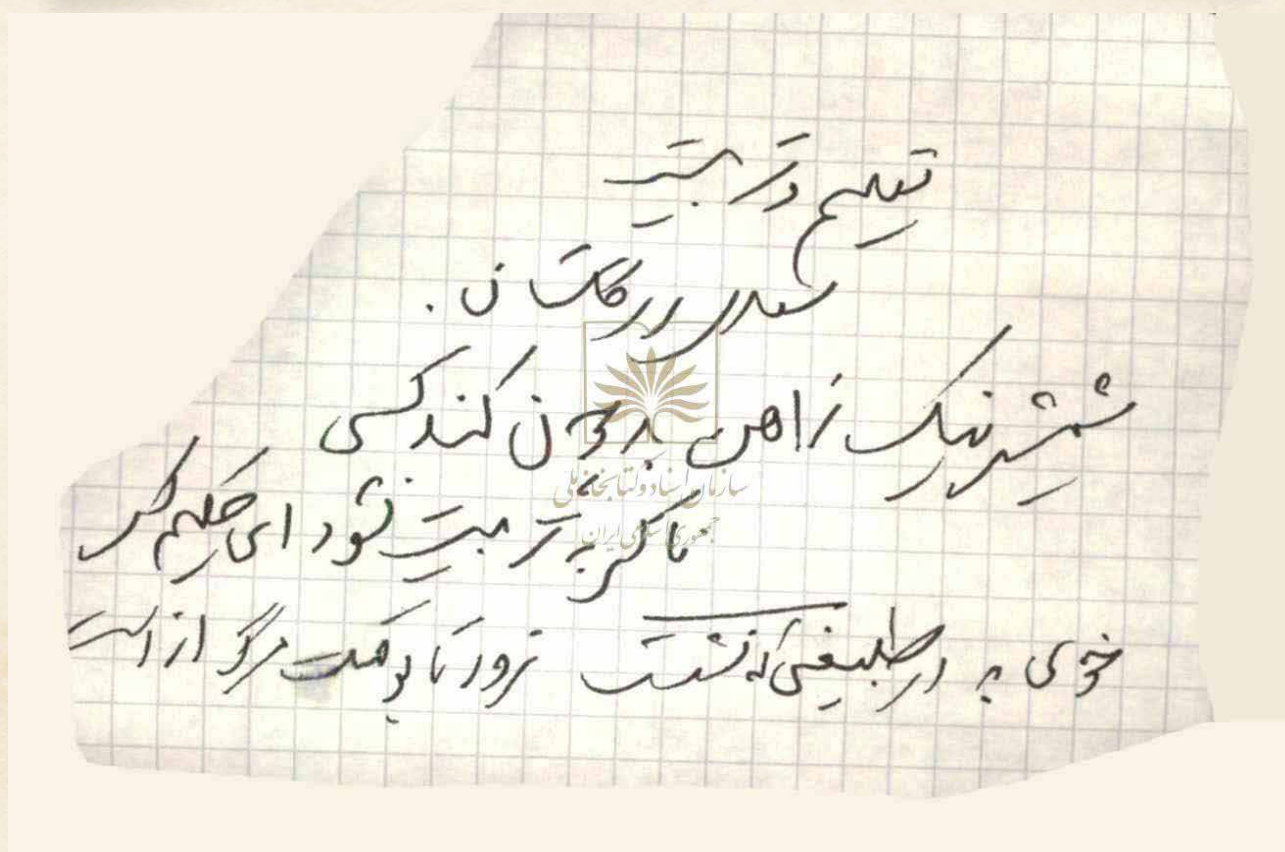
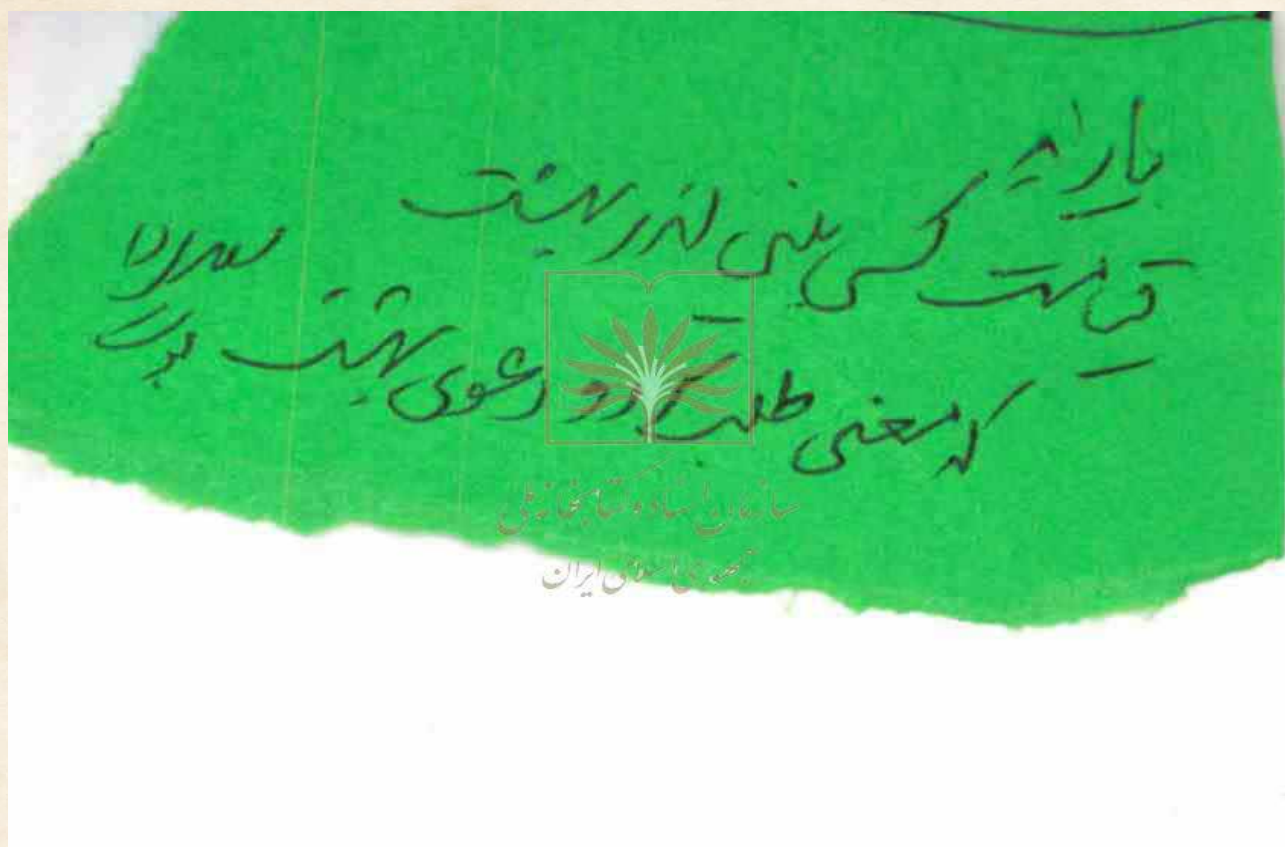
کتابخانه ملی و کتابخانه
 در کتابخانه ملی و کتابخانه
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 آرکائیو ملی و کتابخانه
 ملی و کتابخانه ملی

کتابخانه ملی و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

آر شرفی: سر، سر

مجسم گلزار افروز
 که شکفته گشته در بارید
 بر زلف که در باغستان افروز
 بر هر گل و درخت گشود
 بر این گلزار دهر و گل
 تشنه لب که در او شک
 سر سبز و دانه درخت
 بیامیزد و ماف که با نیم و شک

 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 آرشیو ملی ایران
 سند

سید: گیتی افندی بی بی ابرار
 فخر: زانا تو نشدیر خندان که ابر کلاز گفته بستان
 که اگر پدر بی بی زنه سزنان جو کتا بختن و اورد
 جو سرور گشود و وجود شاد بخش آید به و اورد
 تو از در کسری بی بی ابرار به اوانع مانده رادری
 سید: اگر کسری بی بی ابرار به اوانع مانده رادری

عکوه

غم را بچشم با خفا و راز
به طعنه که در لعل کز لعل راز

نه توانم که در جیبی این
نه قدر که به خوشتر از این

۱ (سده):

بیاره آبی که اگر تو نرا راز
هم بقلب خود بر زلفی بود
تا که یک روز در گمانه خزان
بارب در بخش که ما را در آن زمان
قول زبان ترا فی صدق و نطق
(روان)

[illegible]

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
موسسه فرهنگی ایران و حجرت اسلامی
کتابخانه کمالی و فاضل زکری
بر روی جهان تسبیحی
مفسر کرده و دستنویس خوش
نویس و کمالی و فاضل زکری
بر روی جهان تسبیحی
مفسر کرده و دستنویس خوش

شرحی خورده با ۱۶ و ۱۷
 کافه آمرد
 این معلم به خورده خورده خورده
 و این معلم به خورده خورده خورده
 این معلم به خورده خورده خورده
 این معلم به خورده خورده خورده

ساز
 در تذکره الادب، از بحی سار رازی: ص ۲۹۹/۷
 گفت بدان آن خدای که میده گناه میکند
 و حقش از و را دارد
 سحر حق سحر در حق من را دارد
 گناه میده اگر است و اگر شر را دارد

حزان در دشت خوار به آتش و چوبی بخوار
 سحر و سحر در دشت
 سحر و سحر در دشت
 و سحر در دشت
 (سحر)

فخر
 فی وقت نشسته به هم بنده
 قنداق منقش به کز نه دوان
 دانش می هم / ایامین
 سر
 جواد شمع روشن مشعل آذر
 (جواد شمع در تپان آذر کز زبانه آذر آتش منقش به سار هم که کام)

بر این خشتی سحر و اسرار مافکار و تلمیذ
 لایزال است که وضع حکومت را در علم و قیاس و تئوری و طراز زرق و برق
 و ستیزه و حکومت آناه به نیت خیر و بد و شریک و وضع و حکایت
 بطور علم و ادب در قیاس و تئوری بنده را که راز الکلاسیک
 و حکایت ایلار هم مار آن در زنگار و در تپان آذر

سعی دیگر

تأخر که ضایع که نه ان نه ان نه

ا. ب. ایران / رزق کائنات
در طلب کمال
سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

غیاث الدین که نامشکست است که در کمال است

آیه شکر در سحر است (در سحر کلام می کند)

بکایت: چه حرف را در یک از قلم

مرا از هم حرف اگر ان چه غم
نوشته

حق است این سخن سازمان اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

(لعدی)

سرکار عالی
در طهران
عبدالله

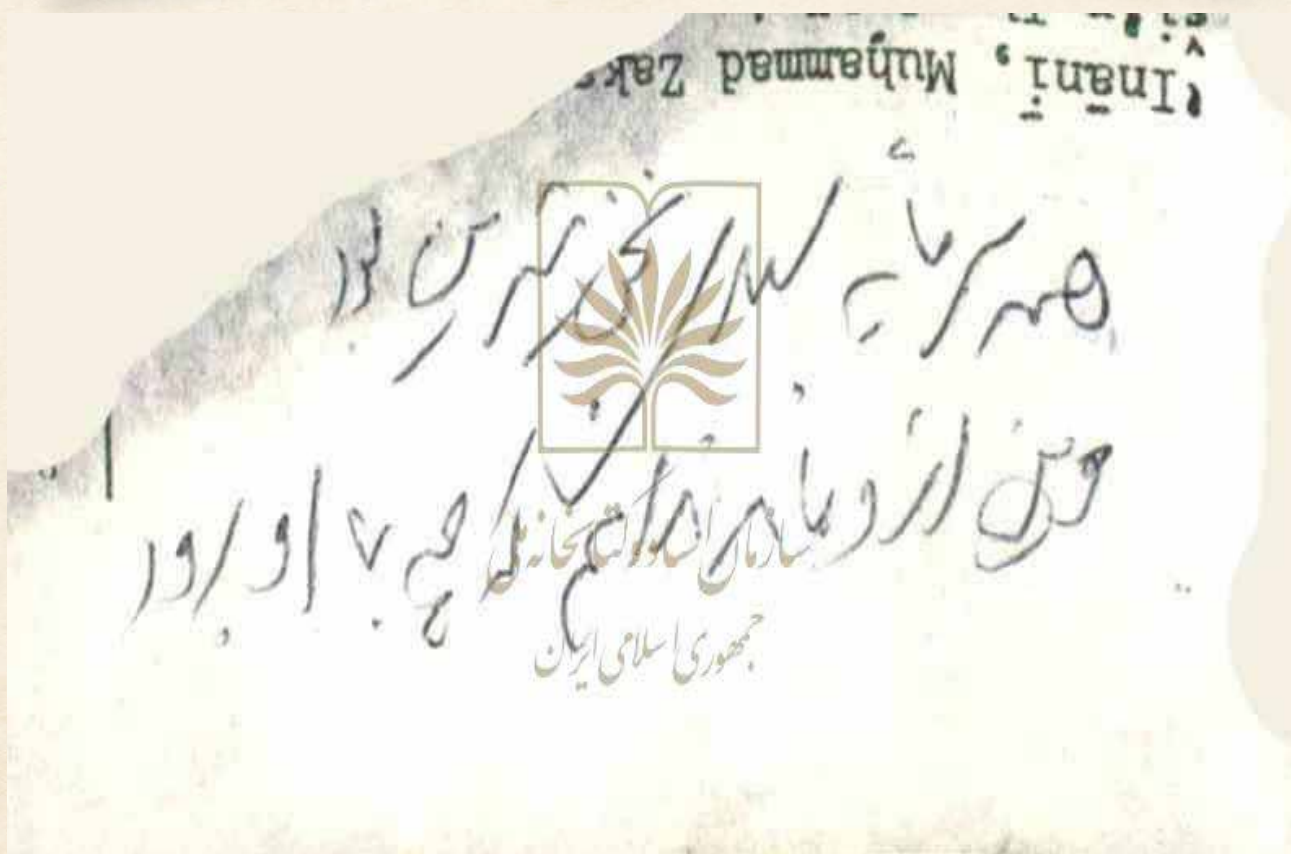
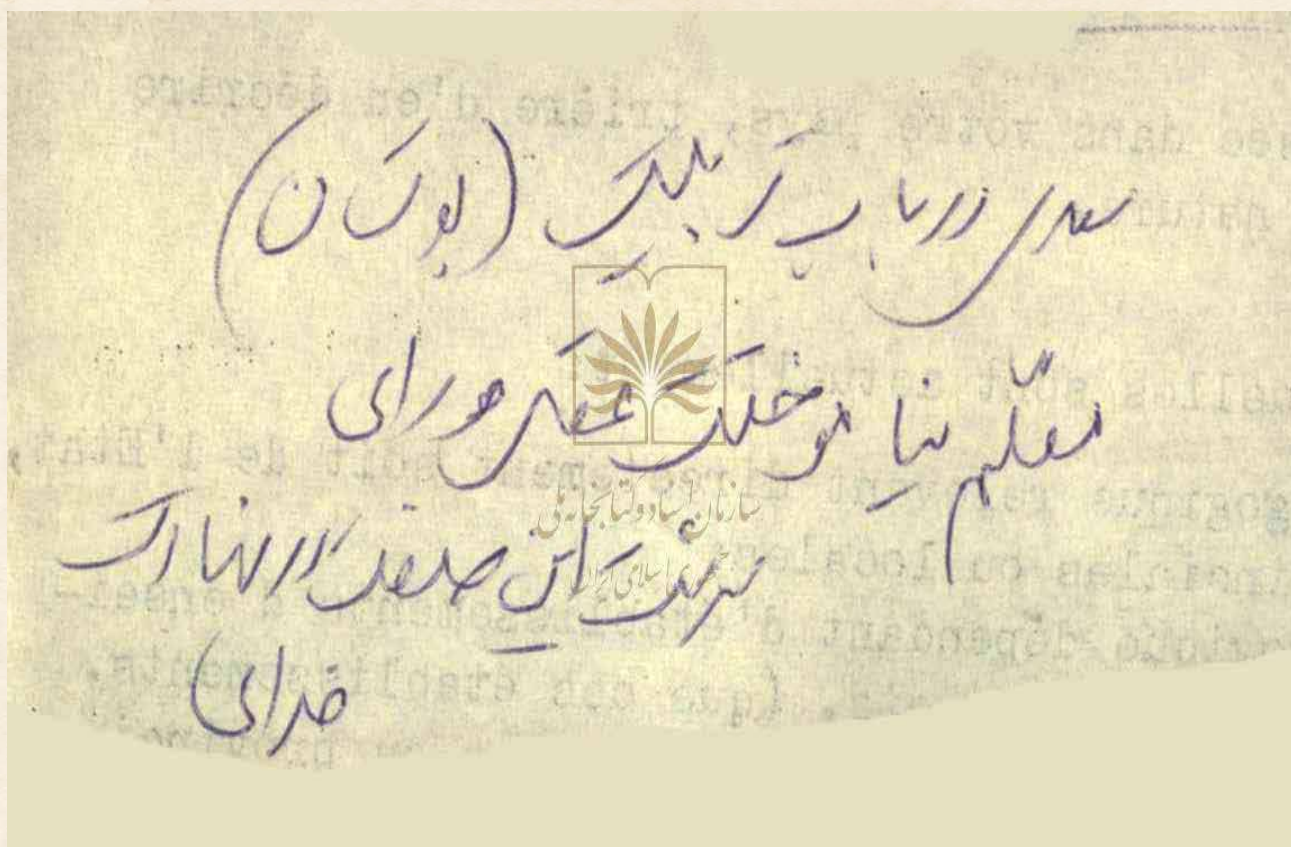
غیر قابل ترجمه
اگر بشنید که در این کتاب
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
سنگین از زبان احمد
اعظم از مکتب سیدی
فر

طی و طاهر

سرکار
رک حسان خرم اول
کمال خدی نوابان
په آسمان گشت سوزان
رنگه کار زینت
صبا

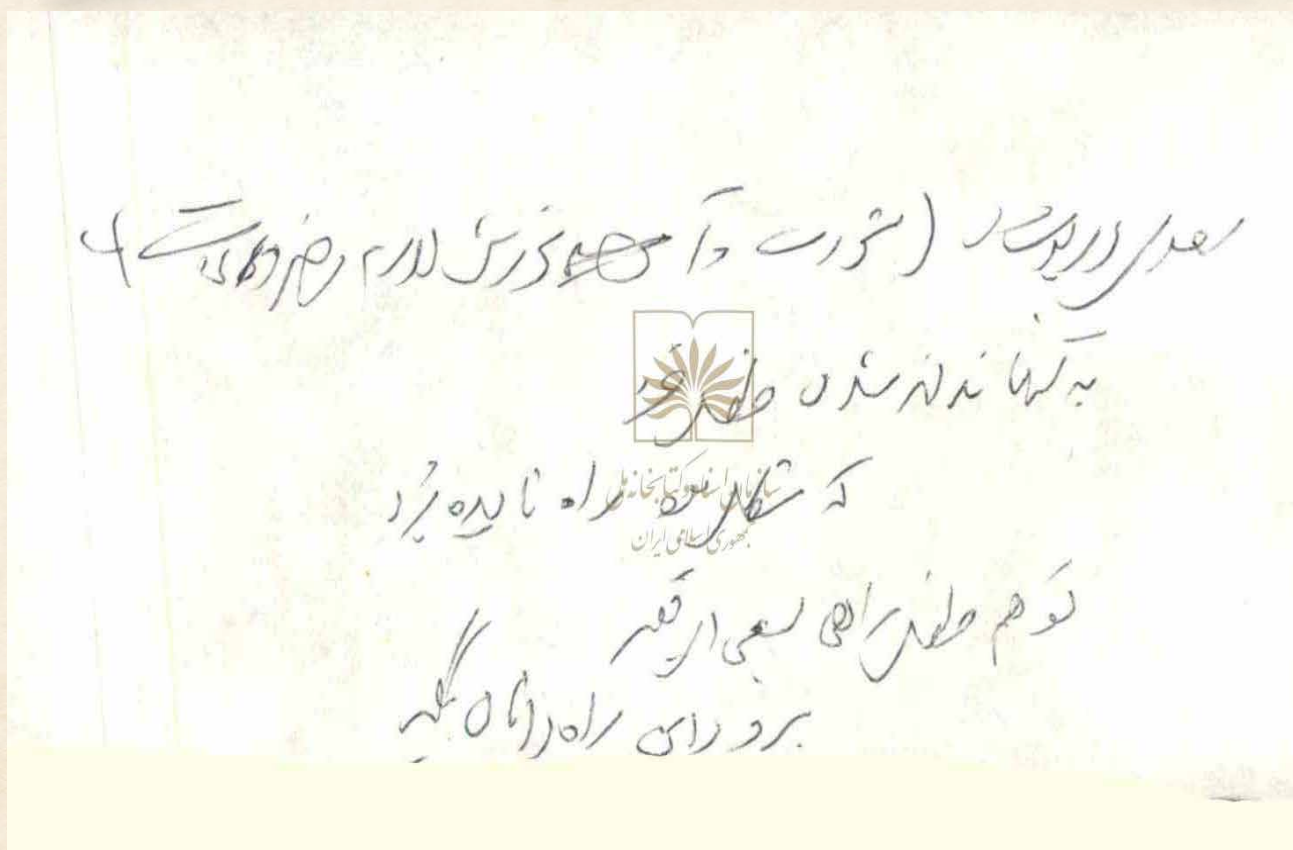
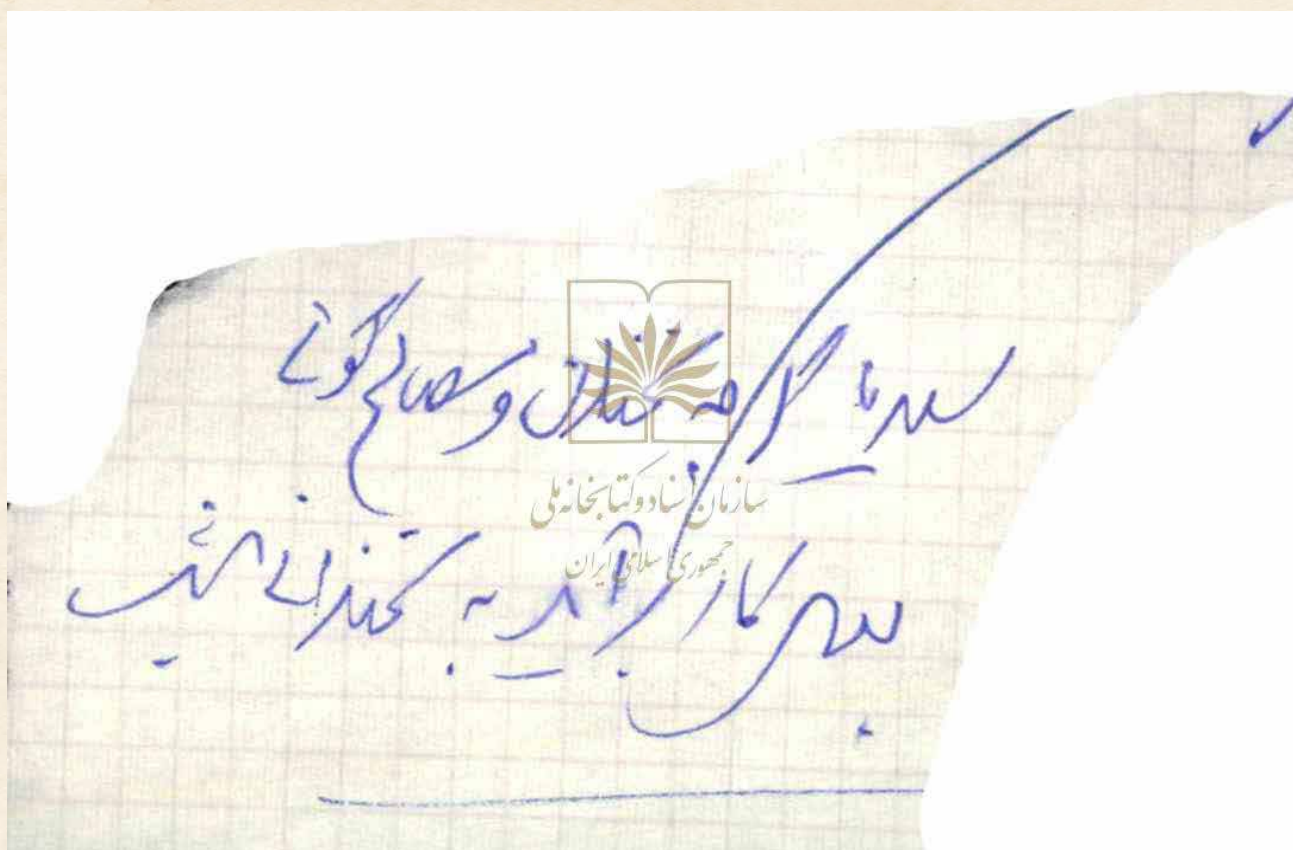
در روز خرداد
 تبریه اکند حبه آینه
 بنام خداوند
 سرگردان و گشت خاندانی
 گنجینه خرد و نور
 گنجینه خرد و نور

نور
 در آینه عالم
 گنجینه خرد و نور
 سرگردان و گشت خاندانی
 گنجینه خرد و نور
 گنجینه خرد و نور
 گنجینه خرد و نور

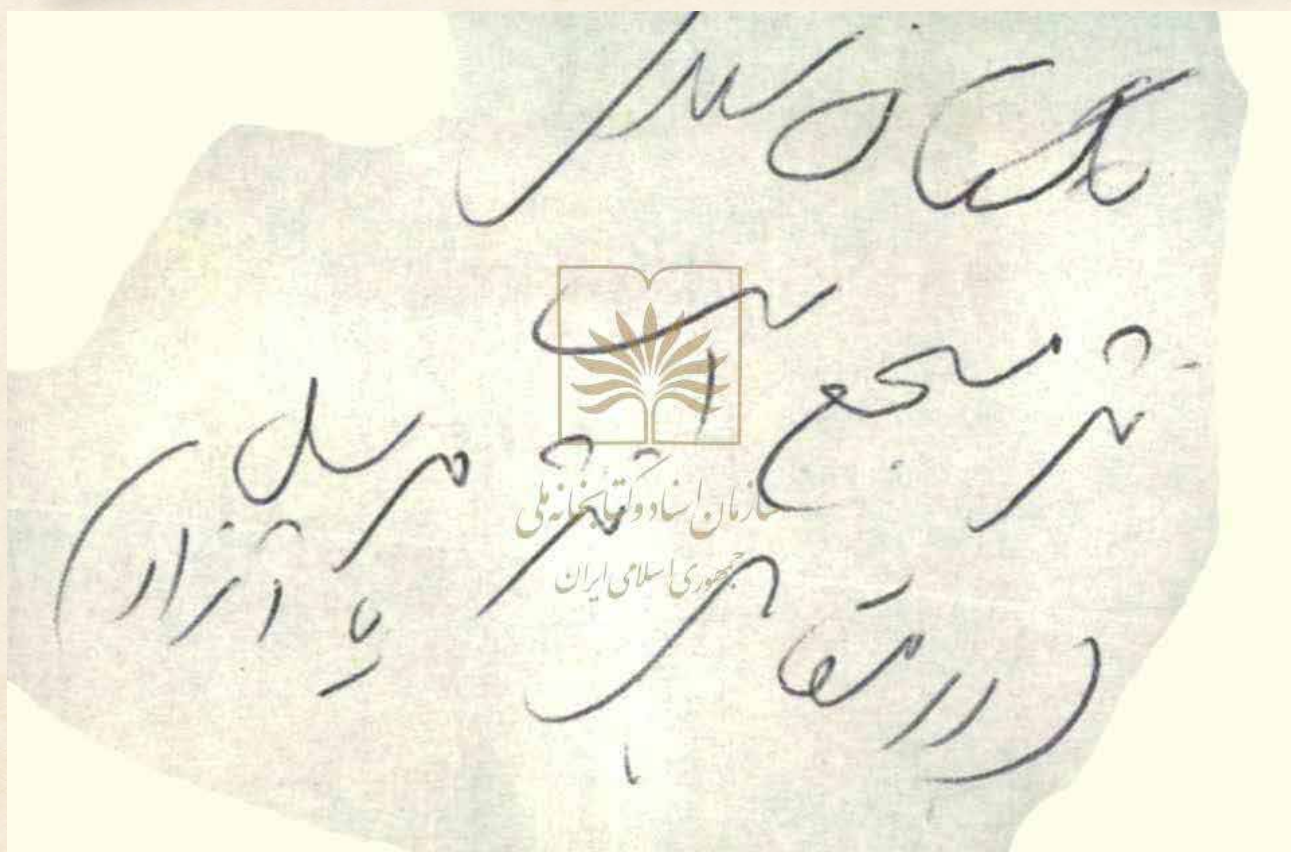
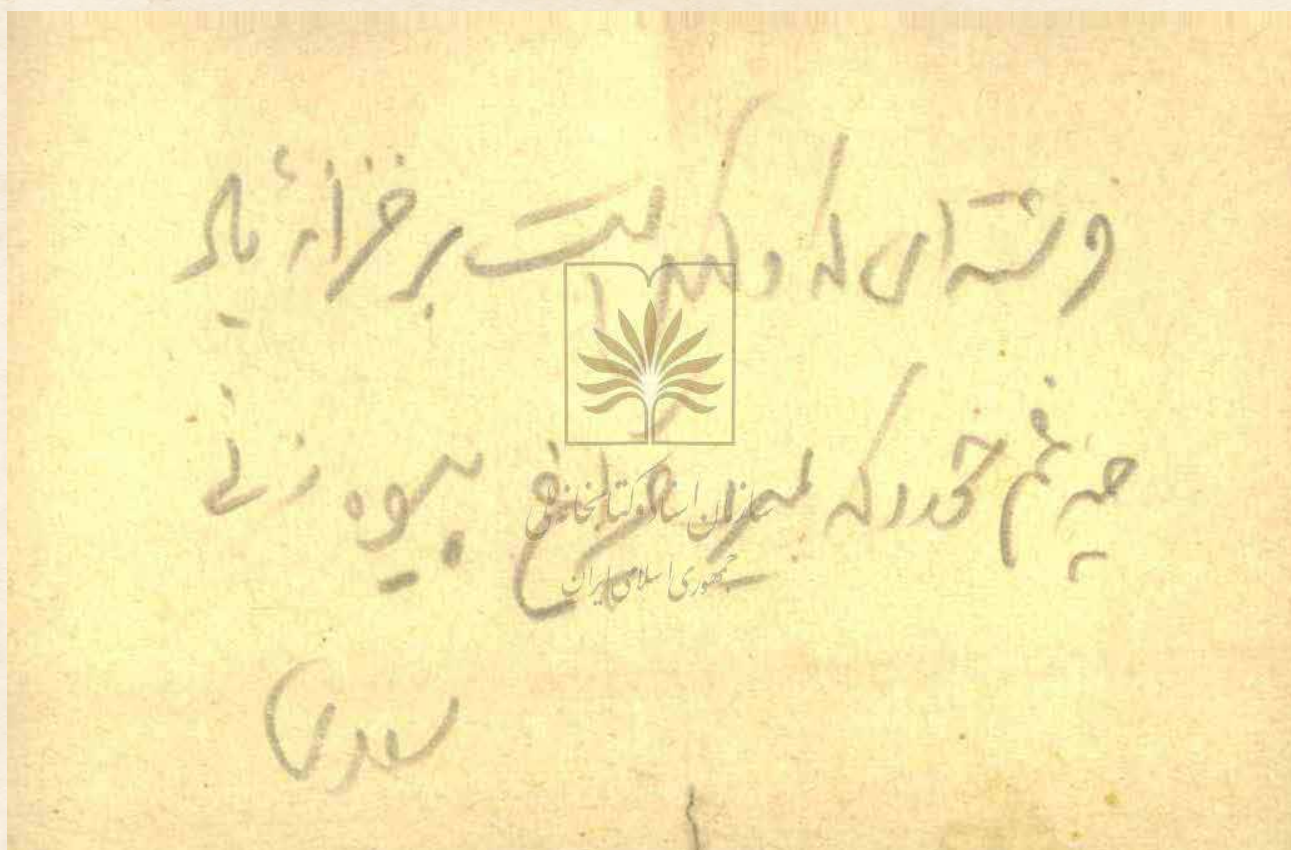
شکر است بر کعبه کبریا
 آن که زنده بر کعبه کبریا
 هم طعم ازمان اشاد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 سرمدی حسن دشتی
 ص ۱۰۰

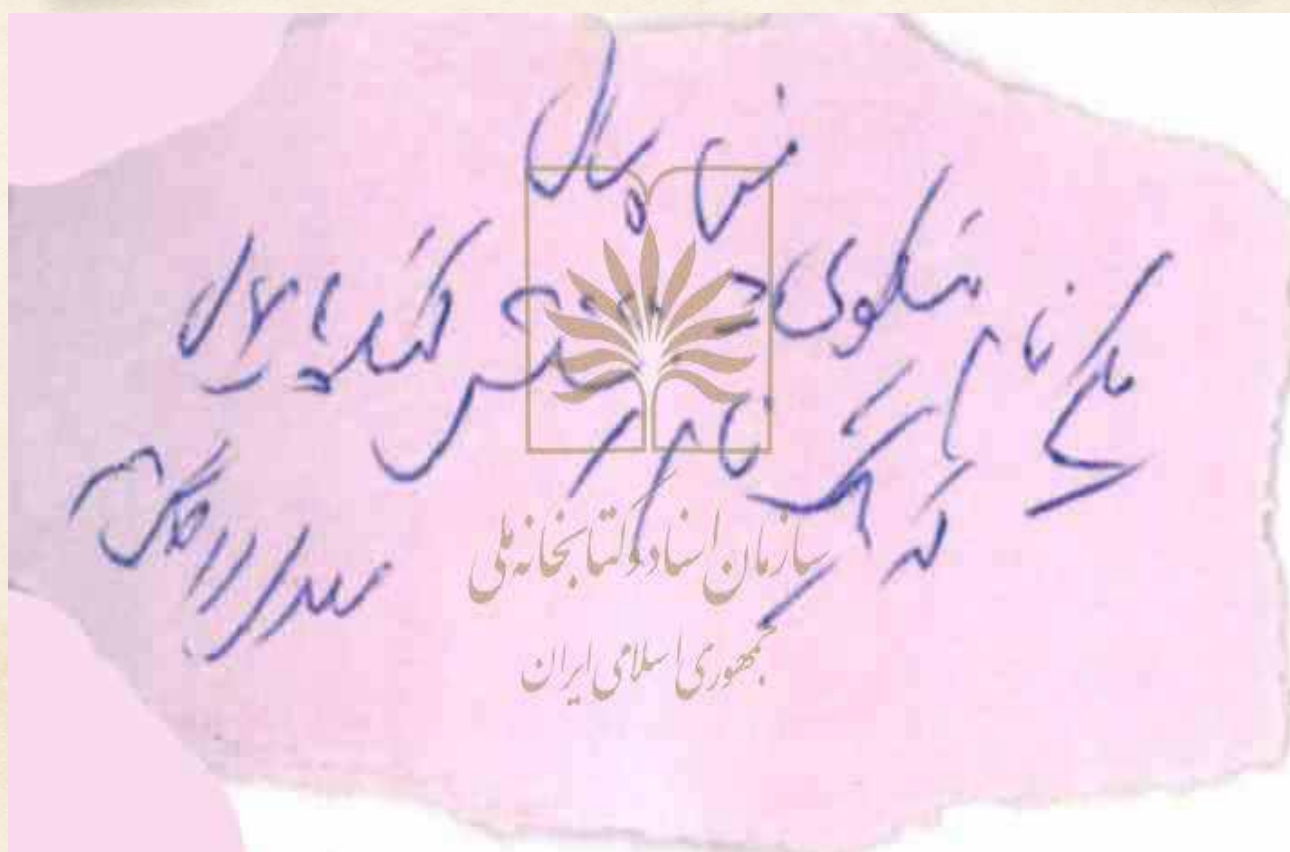
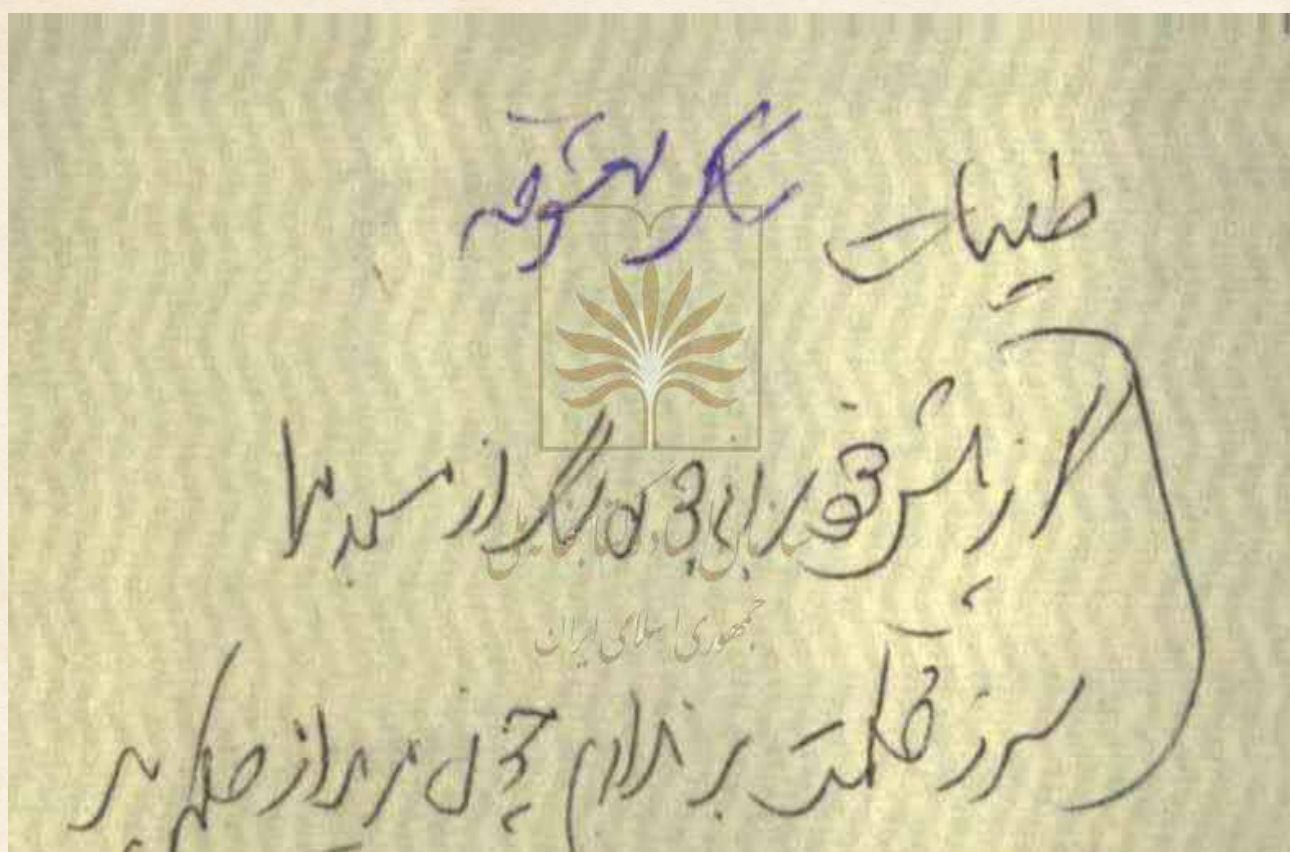
لعل و پیرایی
 جهان کعبه و افق سر به سر
 سازمان اشاد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 به مردی که گزینش روی اثر لعل

سدر و اولاد فرطی
 سر آمدی ز قاصد و سر
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 یار سید علی خادم اولاد نافع
 یار سید محمد یحیی یار سید محمد یحیی

خورشید
 می آن سرخ گمانم که رافتم در صورت
 هنر آوازه ای که به سغنی از ملک
 بجهل کار آمد سر ملک صفی از ملک و در
 مگر هم به روز و سر تا که در ملک و همیشه بخیر

صورتی
برخی

سنہ ۱۲۱۶

شعبه اول

سید یوسف لاری در
سازمان خداداد و متابعان علی
سید کتانه بیرون
الاج و اولاد

۱۰۸۵

قزوین، ۱۳۳۳

سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

ده از نعمت آبار و سرزمین فرا

قادر

درستان کیمیا در ملکین

صدید از کتابخانه
دفتر کتابخانه
خود را از این کتابخانه
در سال ۱۳۰۴

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

سند مکتوبی که آب و عسل بهر

رام بهر بار ماهی آورده
اصی بهر بار رفتی رام ۱۳۰۴

خلاصه آنکه حکیده مطلب همان است که بعدی در خط حکمه

فرموده است

مبتلای آدمی است بهر بار از رواب

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

رواب از کتابخانه
مکتوبی که آب و عسل بهر

و واضح است که در این نظر رواب بر کنی مکتوب هم شایسته است

موقوفه حضرت گفتر خور
 بختی نارا این موقوفه از خور
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران
 سر

لقد ف
 « لکمه ملک »
 « لکمه ملک »
 « لکمه ملک »
 کتد و برادر خور خور
 لکمه ملک

دیدی
 اگر نذر که نابینا و ده دم
 اگر خدای من به قضا
 گن نه زنی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

سعدی
 شاه از ارز و سحر و ار
 سحر و زده و سحر و زده

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

1/48

کتابخانه اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سہولت

مرکز اسناد و کتابخانه ملی

جمهوری اسلامی ایران

1/50 - 01

چراغ و سنج (سنگ از چراغ روشن کرد؟)
 اول چراغ بودی و در سنج سنجی
 آسان گشتی که گفتم در غریب او صدای

۱۱۵
 سحر در بستان کمی دکنتر گریه برده زلف تکان بخور
 فخر اگر آمدن کند با من هرگز نندازد اگر ایام بخور
 آسمانگر زین سخن گریه درو بخور بار از غم کرد

قمر و گشتی در سدر
 امروز یکسر جو میوه آن گشت
 ماکر و جو میوه آن ماکر
 نگذار که زده کند طایر را
 درختی که به تر میوه آن خوش
 سر درختی ۱۶۶

اگر در سدر سبزه لعلها
 زلفها را سبزه تر جوی برای
 ۱۶۷

و آنکه گاهی با سگان و جود (و جود) در پیدائش
 منقوش و سهراب و سحر گند
 و آنکه گاهی
 لقمه در سبزه تر جوی
 که آینه سبزه تر گند
 ۱۶۸

نزهت
سرسبز
طاعت است که در فکر و عمل است
صدقه شرا که خلاصه دین است
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
عالم و عابد و صنف و طفلان همه
سر راهت بحر عالم رها نه

سرو و نفیث در ره سایه فایر و عود
کر نفیث ز سر هوش و فنا از در
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
تا آنکه خورشید از آید
دری که به آید خورشید از آید

سعدی خدایم و شکر است
مکافات موزی به ما کن
صبر بر عامل ظلم و ستم
سرگرم بابر هم اول بر
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
که بخش بر آوار بابر زمین
نه چون تو خدایان تمام راه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

۲۰۱

سید فریدون درویشی
معاونت خدمات

امین جانفزا
کتابخانه

کتابخانه

سید فریدون درویشی

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

کتابخانه

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

مهندس رجب کریم زینت
چهارم اسفند ۱۳۱۹

(چهارم)

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
گروه دایره اسناد و کتابخانه ملی

آقای رجب کریم زینت
مستشار اسناد و کتابخانه ملی

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

di 6 et dimanche 7 juillet 1960

ملکتن
 یا در راه جفاست که در وقت گردان هر آنکه در قتل
 کل و اثنی عشر و لا اله الا الله و لا اله الا الله
 "ملکتن"

سید و علم فخر
 چون گران به پیش نهاد
 در نیک خنده است و در نیک خنده
 سید و علم فخر

سید و علم فخر
 یا در راه جفاست که در وقت گردان هر آنکه در قتل
 کل و اثنی عشر و لا اله الا الله و لا اله الا الله
 "ملکتن"

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

ص ۹۹
مکتوب به بزرگواران: کرامت الهی زقی بر آید
منه بادی ای آقا خواه چه آید

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تعلیم و تربیت
صدر در گلستان
پر تو ننگان نگردد هر که بنیادش بر آب
تربیت ناهل را چون گردان بر گنبد

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

تعلیم و تربیت
صدر در گلستان
عاقبت اگر ز راه اگر زد گم بادی بزرگن

نگاره از دره جیلوان خوانم
 با وجود آن همه درختان و دریا
 که آنقدر زیاده است
 که هیچ درختی را نمی‌تواند
 به آن نظر خودی بیند
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

نگاره از دره جیلوان
 به نظر خودی بیند
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

نقشه جیلوان
 به نظر خودی بیند
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

نقشه جیلوان
 به نظر خودی بیند
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

سده ۶۵۵ سال پس از کتب «بوشان» در باره وفات پیر جوان در غربت (۷۴۹)
 حنی فرموده است: ۷۵۰ سال پس از وفات
 به صفت عارم طفل اندر گذشت چه گویم که آنهم چه بر سر گذشت
 گوید در ش

تتأخر (تأخر) خورشید به طبیعت همه کس را در دست
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی جمهوری اسلامی ایران

سده ۶۵۵ سال پس از کتب «بوشان» در باره وفات پیر جوان در غربت (۷۴۹)
 حنی فرموده است: ۷۵۰ سال پس از وفات
 به صفت عارم طفل اندر گذشت چه گویم که آنهم چه بر سر گذشت
 گوید در ش

سده ۶۵۵ سال پس از کتب «بوشان» در باره وفات پیر جوان در غربت (۷۴۹)
 حنی فرموده است: ۷۵۰ سال پس از وفات
 به صفت عارم طفل اندر گذشت چه گویم که آنهم چه بر سر گذشت
 گوید در ش

قصه و گزیده گریه از ناله آه
به سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
سدر

روز غمی را لای حنّی بران
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
سدر

عباس پر داری دیکه و قافیه دیگر امروز منم نه هزار
دین و روز و معرفت که بختی که بجمع گوی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
برادر سراج دارا و دکتر ارجمند

آتش
چو رستی نشاید این بی کس که باغیان و زواری است
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران
سدر

مصفا الممال و شکسته قفسی
 سرانجام قفسه قفسه به سره زار قفسی ملک احمد زلو با نام
 فخر وصال احمد الکمار
 سرانجام قفسه قفسه به سره زار قفسی ملک احمد زلو با نام
 سرانجام قفسه قفسه به سره زار قفسی ملک احمد زلو با نام

زنگه صفو محمد تنوان کار با نام
 دسی که بدنه ان تنوان بر روی
 سر

از شکر روز طبعه در صفه محمد
 سرانجام قفسه قفسه به سره زار قفسی ملک احمد زلو با نام
 سرانجام قفسه قفسه به سره زار قفسی ملک احمد زلو با نام

سر
 سرانجام قفسه قفسه به سره زار قفسی ملک احمد زلو با نام
 سرانجام قفسه قفسه به سره زار قفسی ملک احمد زلو با نام

سعدی:
 وای صابر بگ فرختم
 دعای خیر تو گویم اگر تو بخت کنی
 دیگر خدای کنی به خلاف خیم گد
 جمهوری اسلامی ایران

سعدی:
 هرگز بایر هم اول بر
 نهج گوسفان درم در (سعدی)
 سزا آن آرمی شرف و این که اول سر زبان بیزار در
 جمهوری اسلامی ایران

سعدی:
 دعای خیر تو گویم اگر تو بخت کنی
 وای خلاف کنی به خلاف خیم گد
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

تسلیم و سربست:
 فخری به در
 کنش
 زوایا به و دست در
 سازمان اسناد و کتابخانه ملی
 جمهوری اسلامی ایران

عبدالله
سعدی
نجر ابرو شمسین
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

بر کتبی در منزل
نگذار که ز کتبی کان بیا
و این ده آن که به نماز است
عمر صد هفتاد و فاقه باز است
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

نور
زاد و هم
مخفی نگذار آن کتبی
سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

Handwritten notes in Persian script, including dates like ۹۵۵, ۹۵۶, ۹۵۷, ۹۵۸, ۹۵۹, ۹۶۰, ۹۶۱, ۹۶۲, ۹۶۳, ۹۶۴, ۹۶۵, ۹۶۶, ۹۶۷, ۹۶۸, ۹۶۹, ۹۷۰, ۹۷۱, ۹۷۲, ۹۷۳, ۹۷۴, ۹۷۵, ۹۷۶, ۹۷۷, ۹۷۸, ۹۷۹, ۹۸۰, ۹۸۱, ۹۸۲, ۹۸۳, ۹۸۴, ۹۸۵, ۹۸۶, ۹۸۷, ۹۸۸, ۹۸۹, ۹۹۰, ۹۹۱, ۹۹۲, ۹۹۳, ۹۹۴, ۹۹۵, ۹۹۶, ۹۹۷, ۹۹۸, ۹۹۹, ۱۰۰۰.

Handwritten notes in Persian script, including dates like ۹۵۵, ۹۵۶, ۹۵۷, ۹۵۸, ۹۵۹, ۹۶۰, ۹۶۱, ۹۶۲, ۹۶۳, ۹۶۴, ۹۶۵, ۹۶۶, ۹۶۷, ۹۶۸, ۹۶۹, ۹۷۰, ۹۷۱, ۹۷۲, ۹۷۳, ۹۷۴, ۹۷۵, ۹۷۶, ۹۷۷, ۹۷۸, ۹۷۹, ۹۸۰, ۹۸۱, ۹۸۲, ۹۸۳, ۹۸۴, ۹۸۵, ۹۸۶, ۹۸۷, ۹۸۸, ۹۸۹, ۹۹۰, ۹۹۱, ۹۹۲, ۹۹۳, ۹۹۴, ۹۹۵, ۹۹۶, ۹۹۷, ۹۹۸, ۹۹۹, ۱۰۰۰.

Handwritten notes in Persian script, including dates like ۹۵۵, ۹۵۶, ۹۵۷, ۹۵۸, ۹۵۹, ۹۶۰, ۹۶۱, ۹۶۲, ۹۶۳, ۹۶۴, ۹۶۵, ۹۶۶, ۹۶۷, ۹۶۸, ۹۶۹, ۹۷۰, ۹۷۱, ۹۷۲, ۹۷۳, ۹۷۴, ۹۷۵, ۹۷۶, ۹۷۷, ۹۷۸, ۹۷۹, ۹۸۰, ۹۸۱, ۹۸۲, ۹۸۳, ۹۸۴, ۹۸۵, ۹۸۶, ۹۸۷, ۹۸۸, ۹۸۹, ۹۹۰, ۹۹۱, ۹۹۲, ۹۹۳, ۹۹۴, ۹۹۵, ۹۹۶, ۹۹۷, ۹۹۸, ۹۹۹, ۱۰۰۰.

Handwritten notes in Persian script, including dates like ۹۵۵, ۹۵۶, ۹۵۷, ۹۵۸, ۹۵۹, ۹۶۰, ۹۶۱, ۹۶۲, ۹۶۳, ۹۶۴, ۹۶۵, ۹۶۶, ۹۶۷, ۹۶۸, ۹۶۹, ۹۷۰, ۹۷۱, ۹۷۲, ۹۷۳, ۹۷۴, ۹۷۵, ۹۷۶, ۹۷۷, ۹۷۸, ۹۷۹, ۹۸۰, ۹۸۱, ۹۸۲, ۹۸۳, ۹۸۴, ۹۸۵, ۹۸۶, ۹۸۷, ۹۸۸, ۹۸۹, ۹۹۰, ۹۹۱, ۹۹۲, ۹۹۳, ۹۹۴, ۹۹۵, ۹۹۶, ۹۹۷, ۹۹۸, ۹۹۹, ۱۰۰۰.

دست‌نوشته‌هایی از جمال‌زاده در آرشیو ملی ایران موجود است که او اشعار سعدی را در ورق‌هایی نوشته و موضوع‌بندی کرده است. چند یادداشت نیز در میان این دست‌نوشته‌ها موجود است که یکی گفتاری است به مناسبت هشتادمین سال تولد شیخ سعدی شیرازی و دیگری نوشته‌ای که به گذشت ۷۲۷ سال قمری از تألیف گلستان اشاره دارد. آرشیو ملی (معاونت اسناد کتابخانه ملی ایران) همزمان با اول اردیبهشت، روز سعدی شیرازی دست‌نوشته‌هایی از جمال‌زاده درباره این شاعر بزرگ ایران را برای اولین بار منتشر می‌کند.

سازمان اسناد و کتابخانه ملی
جمهوری اسلامی ایران

سندنامه
به روایت
جمال‌زاده
(معاونت اسناد)